

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2562

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น สามารถจำแนกความเสี่ยงออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์(Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลต่อกลยุทธ์ ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบงานภายในของ องค์กร/กระบวนการเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่นการประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk: C) เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยง เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้แก่ ระดับ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากข้อมูลเป็นเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินได้เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
1	น้อยมาก	มีโอกาสดำเนินขึ้นยาก
2	น้อย	มีโอกาสดำเนินขึ้นน้อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสดำเนินขึ้นบางครั้ง
4	สูง	มีโอกาสดำเนินขึ้นบ่อย
5	สูงมาก	มีโอกาสดำเนินขึ้นเป็นประจำ

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงาน

ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
1	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง
2	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม
4	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง
5	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี	มาตรการควบคุม
ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	1-3 คะแนน		ยอมรับความเสี่ยง
ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	4-8 คะแนน		ยอมรับความเสี่ยงแต่ควรมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง
ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	9-14 คะแนน		ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง
ระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	15-25 คะแนน		ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงโดยการ หยุด ยกเลิก เปลี่ยนแปลงกิจกรรม

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)						

■ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)

จากการได้ศึกษาถึงปัญหา และแนวโน้มโอกาสในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่พบว่ามีมีความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของ ธพว. มีดังนี้

1. การจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ

เนื่องจากหากพบขั้นตอนการกระทำที่ไม่โปร่งใสหรือการกระทำผิด หรือละเว้น หรือประมาท จะส่งผลเสียต่อองค์กรในภาพรวม รวมถึงการบริหารงานในขั้นตอน ภายในองค์กร และอาจรวมถึงการเอื้อประโยชน์ให้ซึ่งกันและกันของเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่ติดต่อ ซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อภาพลักษณ์ขององค์กร

2. การเบิกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

เนื่องจากสาเหตุบุคลากรมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานภายนอก โดยมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่ การปฏิบัติงานจริง เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องของการรายงานผลการปฏิบัติงานอันเป็นเท็จ ให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนพิเศษที่ไม่ควรได้รับ หรืออ้างผลการปฏิบัติงาน จากบุคคลอื่น รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานประจำ คัดลอกเป็นผลการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ อีกด้วย

3. การนำรถยนต์ของธนาคารไปใช้ส่วนตัว

เนื่องจากสาเหตุที่พนักงานนำรถยนต์ของหน่วยงานไปใช้ในงานหรือธุรกิจของบ้านตนเอง ทำให้องค์กรเสียประโยชน์ ทำให้องค์กรต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น เบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการทุจริต ประพฤติมิชอบ

ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment Plan for Conflict of Interest)

ประเด็นความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยง	วัตถุประสงค์	การประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน			
			โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
(1) จัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ	การจัดซื้อจัดจ้าง ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือมีการจัดหาพัสดุที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	- เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุให้เป็นไปตาม ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ - เพื่อให้ดำเนินการตาม เกณฑ์การประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)	5	4	20	1
(2) การเบิกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน	พนักงานเบิกค่าใช้จ่ายกรณีต้องไปปฏิบัติงานภายนอก โดยไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	เพื่อให้การเบิกค่าใช้จ่ายในการไปปฏิบัติงานภายนอกมีความโปร่งใสตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและการค่าใช้จ่ายเป็นไปตามที่ใช้จริง	5	4	15	2
(3) การนำรถยนต์ของธนาคารไปใช้ส่วนตัว	ใช้รถยนต์ของธนาคารไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด	เพื่อให้การใช้รถยนต์ของธนาคารเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน	4	4	15	3

■ สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

จากผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน จัดลำดับความสำคัญได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ

อยู่ในระดับความเสี่ยงสูงมาก (ระดับความเสี่ยงสูงมาก= 20 คะแนน) มีความสำคัญที่ควรต้องรีบแก้ไข โดยปัญหาที่พบเกิดจาก บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบหรือยังขาดการศึกษาเกี่ยวกับ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขาดการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

ลำดับที่ 2 การเบิกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง (ระดับความเสี่ยงสูง = 15 คะแนน) มีความสำคัญที่ควรต้องรีบแก้ไข โดยศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องพบว่า ขั้นตอนการจ่ายคืนค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่าย ผู้ปฏิบัติที่ทำหน้าที่ตรวจสอบยังขาดการตรวจสอบที่มีความรัดกุมโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำชับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ

ลำดับที่ 3 การนำรถยนต์ของธนาคารไปใช้ส่วนตัว

อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง (ระดับความเสี่ยงสูง = 15 คะแนน) มีความสำคัญที่ควรต้องรีบแก้ไข โดยพบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติงานยังขาดการตรวจสอบที่มีความรัดกุมโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำชับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ